



Griekse held Ajax (Hans Kesting) ontwaakt tussen de schapen die hij in een vlaag van waanzin heeft vermoord. (Foto Sanne Peper)

Kesting is grote toneelheld van 'Ajax'

Toneel: Ajax van Sofokles, door Theatercompagnie/ Toneelgroep Amsterdam. Gezien 21 okt Schouwburg Amsterdam. Tournee t/m 1 dec. Info. www.toneelgroepamsterdam.nl.

DOOR WILFRED TAKKEN

„Ajax!” schalt het door de Amsterdamse schouwburg. Zijn protesterende hooligans het kunstbolwerk binnengedrongen? Nee, het is de première van *Ajax*, het toneelstuk. Bij 'Ajax' denk je toch eerder aan de voetbalclub dan aan de Griekse held uit de Trojaanse Oorlog, en de tragedie die Sofokles over hem schreef. Dus kan geen toneelgroep die de tragedie opvoert het laten

om naar de voetbalclub te verwijzen. Bij de Theatercompagnie en Toneelgroep Amsterdam heeft Ajax een wit T-shirt aan met een rood bloedspoor in het midden, een subtiele verwijzing naar het beroemde voetbalshirt.

Op een blankhouten, golvende ski-piste laat regisseur Theu Boermans zijn ploeg aantreden. Middenin staat een houten torentje. Dit is de tent van oorlogsheld Ajax. De houten huls gaat omhoog en nu zien we hem zitten in een glazen buis, omringd door geslachte schapen. Eigenlijk best geestig, maar het is zo tragisch dat bijna niemand durft te lachen. Het demasqué van een held.

Ajax, dappersten onder Grie-

ken, heeft zijn eer verloren – het hoogste goed van een Griekse held – toen hij in een vlaag van waanzin een kudde schapen vermoordde. Hij ontwaakt uit zijn aanval, en beseft wat hij heeft aangericht. Een prachtige, lange klaagzang volgt, over geslagen worden door de goden, en het belangrijkste: hoe de oude helden, met hun gestaalde normen en waarden, worden verpletterd door de opkomst der opportunisten, of aardiger gezegd: de pragmatici, met voorop de glibberige D66'er Odysseus. Na de dood van Ajax volgt een tweede deel: de ruzie over de vraag of hij begraven moet worden, of als vogelvoer in de duinen blijft liggen.

Regisseur Theu Boermans ont-

wikkelt zich steeds meer tot een dienende meester van klassiek repertoire. Zonder een dwingende eigen visie op te leggen, zonder vormexperimenten, brengt hij zo helder en indringend mogelijk de tekst, alle ruimte gevend aan zijn grootste kracht: de acteursregie. Ook nu weet hij de acteurs tot sterk spel aan te zetten, en laat hij ze de tekst glashelder en inzichtelijk brengen. Helderheid en eenvoud passen goed bij Griekse tragedies. Toch, zo goed als zijn vorige klassieker, *Don Carlos*, is dit niet. Het blijft het een goede voorstelling die je verder nauwelijks be-roert.

De enige die voor enige beroering zorgt is Hans Kesting in de ti-

telrol. Sinds Pierre Bokma weg is bij Toneelgroep Amsterdam, is hij de grote man daar, en het mag wel eens gezegd: hij behoort tot de grote toneelhelden van Nederland, een van de weinige mannen die klassiekers kunnen dragen. Met zijn verdragende bronzen stem weet hij de verzen naturel en indringend te brengen. Hij heeft een enorme podiumaanwezigheid, en stijgt ver boven de rest uit.

Op het eind staat het langharige zootje van Ajax in het spotlicht, met diens schild en zwaard die hij nauwelijks kan dragen. Er staan altijd weer nieuwe helden op, kun je denken. Of voor de zwartkijkers: dit bloedbad kent geen einde.